

Woongroep Van Speijk aan tafel. Rechts – met witte coltrui – Liesbeth Janson. | Foto: Robert van Stuijvenberg

‘De markt moet verplicht meewerken aan groepswonen’

Groepswonen kan de oplossing zijn voor alleenstaanden, die een steeds groter deel van de bevolking vormen. Het Centrum Groepswonen helpt Hagenaars die dat willen.

Door Casper Postma

Het zou een studentenhuus kunnen zijn. Aan de oude gevel in het Zeeheldenkwartier hangen bij de voordeur veertien naambordjes. Inderdaad, het had gekund. Maar niet alles klopt, het is te keurig. De bordjes hangen mooi in het gelid, iedereen heeft zijn eigen bel en nergens zijn doorgekraste namen te zien. Je zou kunnen zeggen dat het complex een enorme stap in de tijd is: het studentenhuus, maar dan vijftig jaar later. Woongroep Van Speijk in de gelijknamige straat wordt bewoond door vijftigplussers, maar herinneringen aan een studentenhuus roept de woongemeenschap niet op.

Coos Wentholt, die in de jaren zestig in Utrecht geschiedenis studeerde, legt het verschil bloot. “Toen ik student was, kwam je elkaar overal en nergens tegen, je trok voortdurend met elkaar op. Dat is hier niet zo. Wij wonen hier met elkaar, maar doen niet alles samen.” Want iedereen heeft zijn eigen appartement – drie kamers van alles bij elkaar zeventig vierkante meter – en achter

de voordeur is het net zo privé als overal elders in Den Haag. En toch is het wonen er anders. Alleen, maar niet eenzaam, want je hebt een groep bekenden om je heen die op je letten als je ziek bent, je pakket aannemen als je niet thuis bent en met wie je naar de bioscoop kunt gaan. Als je daar zin in hebt.

Animo

In Den Haag is het animo voor het wonen in een groep groot, en voor nog veel meer mensen zou het een uitkomst zijn, want het aantal alleenstaanden neemt toe. In Den Haag is een kwart van de bewoners, jong en oud, alleenstaand. Van de senioren voelt meer dan de helft zich eenzaam, in Den Haag is dat zelfs meer dan in andere grote steden. Groepswonen lijkt dus de ideale oplossing, maar waarom komt dit fenomeen dan zo moeilijk van de grond?

Volgens Liesbeth Janson, directeur van het Centrum Groepswonen in Den Haag, zit een aantal factoren een snelle ontwikkeling in de weg. “In een tijd van woningnood verdringen allerlei groepen zich op de markt: stathouders, Oekraïners, mensen die uit een GGZ-instelling komen. Daarnaast is de markt niet ingesteld op groepswonen. De corporaties vinden woongroepen vaak lastig, omdat ze extra wensen hebben en zelf willen bepalen wie er in huis komt, en projectontwikkelaars verdienen niet genoeg aan woongroepen. Twee-onder-een-kap is voor hen nog steeds het beste verdienmodel.”

Inderdaad, groepswonen kost meer geld. Er zijn gemeenschappelijke ruimten nodig en woningen voor ouderen moeten levensloopbestendig worden gemaakt. Dat leidt ertoe dat initiatieven maar moeizaam op gang komen. “Dus zit er niets anders op dan de markt te verplichten groepswonen mogelijk te maken,” oordeelt Janson. “Neem het in bestemmingsplannen op en stel prestatie-eisen als een ontwikkelaar een kantoor tot woningen wil verbouwen. Voor de stad levert dat alleen maar winst op. Er staan nu 1500 mensen ingeschreven die in een woongroep willen wonen. Dat is een slapend potentieel, want al die ouderen die nu in te grote huizen wonen, kunnen dan plaatsmaken voor jonge woningzoekenden. Bovendien is er een heel grote groep die niet weet dat dit kan. Die zit thuis in eenzaamheid te verpieten, terwijl de woongroep ook voor hen een uitkomst is. Maar als je die mensen wilt verleiden om te verhuizen, moet je wel met een goed alternatief komen. Een goede plek is echt noodzakelijk.”

Gemixte groepen

In bestaande woninggroepen is meestal een hoofdrol weggelegd voor ouderen, omdat voor hen het probleem het schrijnendst is. Bij de eerdergenoemde Woongroep Van Speijk mag je van corporatie Hof Wonen pas intrekken als je boven de vijftig bent. Bejaardenhuizen bestaan niet meer, dus is de woongroep een goed instrument om aan de groeiende vraag voor alleenstaande ouderen te voldoen.

Liesbeth Janson vindt dat een te eenzijdige aanpak. “Ik ben steeds meer voor gemixte groepen van jongeren, ouderen en gezinnen. Dat is beter voor de vitaliteit van de groep.”

Dat betekent niet dat er een vaststaand model is voor dé woongroep, de verscheidenheid aan mogelijkheden is onbepaald. “Het kunnen mensen zijn die muziek maken, samen wandelen of een gemeenschappelijk achtergrond hebben: christelijk, Hindoestaans, Turks of lhbt’ers. Er is ook een Chinese woongroep.” Belangstellenden hoeven niet aan te

trum Groepswonen, dat in Janson bovendien een directeur heeft die in haar vorige carrière als architect ervaring heeft opgedaan met particulier opdrachtgeverschap. Om als groep te functioneren, vindt zij, zou het aantal appartementen tussen de 15 en 35 moeten liggen. Bij een te kleine groep is het moeilijk om gemeenschappelijke voorzieningen te bekostigen en bij een te groot aantal eenheden dreigt het groepsgevoel verloren te gaan.

De gemeente is inmiddels ook doordrongen van de toegevoegde waarde en steekt miljoenen in een programma om het groepswonen te stimuleren. Het Centrum Groepswonen treedt daarbij als partner op. “Het is een kenniscentrum op het gebied van groepswonen. We ontwikkelen niet zelf, maar doen alles om groepswonen te stimuleren. We helpen dus mensen die met plannen bij ons komen. We hebben een breed netwerk en kennen alle partijen in de stad die nodig zijn om een project van de grond te krijgen.”

Intussen zit Woongroep Van Speijk aan tafel voor het avondeten. Dat gebeurt eens per maand, meedoen is niet verplicht. Afstand houden is de sleutel tot het succes, zomaar bij iemand binnenlopen wordt door de meesten niet op prijs gesteld. Samen maar toch zelfstandig, een oplossing voor de toekomst die nu al bestaat.

Tijdens de Europese Gemeenschappelijk WonenDag op zaterdag 18 mei is een aantal Haagse woongroepen te bezoeken. Meer informatie: www.centrumgroepswonen.nl

‘Wij wonen hier met elkaar, maar doen niet alles samen’

sluiten bij bestaande collectieven, maar kunnen ook zelf een woongroep beginnen. Belangrijkste probleem blijft dan hoe je aan een plek komt, maar voordelen zijn er ook. Als de groep zelf als opdrachtgever optreedt, zijn de kosten lager, want je bespaart de winst die een commerciële partij wel berekent. Maar dan nog is er een lange weg te gaan.

Kenniscentrum

Wie zich daardoor niet laat weerhouden, kan aankloppen bij het Cen-